

NOTARIËLE EHBO

Ruim 400.000 mensen hebben ooit de Notaristelefoon gebeld, die dit jaar dertig jaar bestaat. Aan deze publieksinformatielijn van de KNB is onverminderd behoefte, naast andere bronnen van informatie zoals internet. Elke werkdag van negen tot twee beantwoorden twee (kandidaat-)notarissen of oud-notarissen vragen. *Mr.* zat er een dagje bij.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN

“Goedemorgen, met de Notaristelefoon”

“...”

“Een van uw kinderen? Een dochter van u?”

“...”

“Maar leeft uw dochter nog?”

“...”

“O, zij leeft nog. Stel dat zij komt te overlijden – ze heeft zelf geen kinderen, begrijp ik – dan zouden u en haar broers en zusters, als die er zijn, erfgenaam zijn. Dan is het niet zo verstandig om de nalatenschap zuiver te aanvaarden, want dan ben je ook aansprakelijk voor de schulden. In zo’n geval raden wij aan beneficiair te aanvaarden, dan ben je nooit verder aansprakelijk dan de baten groot zijn. Daar word je dus niet slechter van. Maar er is wel actie voor nodig, het gaat niet automatisch. Het gaat via een verklaring bij de rechtbank. Belangrijk is verder dat u zich niet als erfgenaam gaat gedragen, dat u bijvoorbeeld geen goederen van de nalatenschap verkoopt of op een andere manier aan het verhaal van schuldeisers onttrekt.”

“...”

“Nee, dat is niet bij voorbaat te regelen.”

“...”

“Gaat u het huis ontruimen en de spullen opslaan, dan wordt dat niet gezien als een daad van zuivere aanvaarding. Maar als u spullen verkoopt wordt dat wél zo gezien. Dan kunt u dus niet meer beneficiair aanvaarden.”

“...”

“Ja, ik vind het trouwens een beetje lastig te praten over de nalatenschap van iemand die nog leeft... Ik zou u aanraden informatie in te winnen bij een notaris op het moment dat uw dochter overleden is, of nog een keer naar de Notaristelefoon te bellen. U hoeft niet naar een notaris, dat is niet verplicht, maar omdat hier nogal wat haken en ogen aanzitten zou ik het wel aanraden in dit geval.”

“...”

“Tot uw dienst hoor, goedemorgen.”

SCHULDEN

Jan de Bruijn, gepensioneerd notaris en medewerker van de Notaristelefoon: “Dit was de vader van een volwassen dochter met gezondheids- en andere problemen, een zogenkind dat naar verwachting binnenkort overlijdt. Vader is bezorgd dat zij veel schulden heeft, maar weet dat niet zeker. Beneficiaire aanvaarding is dan het beste. Steeds meer nalatenschappen staan onder water, dat is door de crisis enorm toegenomen. Er zijn veel mensen

met een negatief vermogen. Vaak een hypotheek, maar ook schulden via postorderbedrijven en creditcards. In deze welvaartsmaatschappij is het verleidelijk geld uit te geven, ook als je het niet hebt omdat je bijvoorbeeld je baan kwijt bent. Het probleem is dat sommige handelingen worden gezien als zuivere aanvaarding. Dat gebeurt als nabestaanden waardevolle spullen van de overledene weggeven of verkopen. De erfgenamen worden dan met hun privévermogen

aansprakelijk voor alle schulden van de overledene. Dat is voor veel mensen moeilijk te begrijpen.”

De Bruijn is medewerker van de Notaristelefoon geworden omdat hij het notariaat een prachtig vak vindt en omdat hij dit een leuke manier vindt om maatschappelijk bezig te zijn. Hij doet het ongeveer eens in de maand. “Je helpt mensen, je maakt ze wegwijs in een voor hen vaak ondoordringelijke brij van regels. Vroeger heb ik in de rechtswinkel gewerkt. Vaak verwijs ik mensen door naar de website notaris.nl, maar ik verwijs ook door naar een notaris als mij dat zinvol lijkt. Sommige medewerkers bemenen de telefoon vanuit huis, maar ik kom meestal hier bij de KNB zitten.”

NALATENSCHAPPEN

De Notaristelefoon is bedoeld voor algemene vragen, niet voor gedetailleerde adviezen of second opinions. “Sommige bellers treden uitvoerig in details en willen hele dossiers opsturen, maar daar zijn wij niet voor. Die mense-

“JE MAAKT MENSEN
WEGWIJS IN
EEN VOOR
HEN VAAK
ONBEGRIPELIJKE
BRIJ VAN REGELS”

NOTARISTELEFOON

Veilig samenwerken. Zonder de cloud.

NRC 'Pleitnota Wildersproces uitgelekt'

theguardian Dropbox hack leads to leaking of 68m user passwords on the internet

NOS Megaschandaal na onthulling 'Panama Papers'

Ben ú er zeker van dat uw vertrouwelijke bestanden alleen in handen komen van hen voor wie ze zijn bedoeld?

Dankzij Storro's unieke architectuur genieten uw data en u ongeëvenaarde veiligheid en privacy. Zo houdt ú de controle.

Bekijk alle voordelen én hoe het werkt op storro.com.

Speciaal voor Mr. lezers 50% korting op het eerste jaar Storro met code:

Storro-50%-Mr

De code kan in Storro worden verzilverd t/m 31 oktober 2016. De applicatie en abonnementsprijzen -waar de korting dus nog van af gaat- vindt u op storro.com.

Storro B.V. • Zuidelijke Havenweg 40 Hengelo • support@storro.com • 020 30 80 218

moeten naar de notaris gaan en dat leg ik ze dan ook uit”, zegt De Bruijn. “Namen noem ik niet. Ik verwijs hooguit naar de website waar ze notarissen kunnen vinden.”

Veel vragen gaan over nalatenschappen. “Er wordt wat afgeruzied in Nederland”, vindt De Bruijn. “En er is veel onwetendheid over het rechtsgebied. Ik had een keer een dame aan de telefoon die haar schildpad tot erfgenaam wilde benoemen om hem verzorgd achter te laten. Ze woonde alleen. Die schildpad liep op het balkon. Mijn suggestie was een legaat te geven aan een dierenasiel, onder de last voor de schildpad te blijven zorgen.”

KRAAI

In het kamertje naast dat waar Jan de Bruijn de telefoon bemant zit Jasper Nobel, kandidaat-notaris bij Turn Legal in Utrecht. Een glazen wand scheidt de twee werkplekken. Erfrecht is zijn specialisme en hij vindt het leuk om ‘notariële EHBO’ te verlenen. “Een groot probleem in Nederland: onbeheerde nalatenschappen”, weet Nobel. “Al lijkt iemand kind noch kraai te hebben, er zijn altijd erfgenamen. Het kost dan heel veel tijd en moeite om die ‘kraaien’ te vinden. Als er weinig in de boedel zit is het de vraag wie die tijd en moeite gaat nemen. Laatst kreeg ik te maken met de nalatenschap van een alleenstaande vrouw van negentig zonder kinderen. Er bleken zo’n 150 erfgenamen te zijn. Die moet je allemaal aanschrijven, er moeten volmachten komen, het is een heel gedoe. Als de rechtbank een vereffenaar benoemt lopen de afwikkelingskosten per erfgenaam op tot een paar honderd euro. Door bij testament te bepalen wie wat krijgt kun je veel ellende voorkomen. Mensen denken dat een testament duur is, maar het kan juist geld besparen. Door duidelijkheid te creëren en zo kosten te voorkomen, en door maximaal gebruik te maken van vrijstellingen. Het geeft zekerheid.”

Nobel krijgt een man aan de telefoon die de erfenis van zijn moeder heeft verworpen. Hij woonde bij haar in huis. Kan hij nu spullen die op zijn kamer staan, zoals het bed en de televisie, meenemen? Aankoopbewijzen van die spullen heeft hij niet. Nobel adviseert praktisch: “Neemt u mee wat van u is en maakt u daar een lijst van. U kunt ook wat foto’s maken van die spullen. Ik denk dat de verhuurder dan de rest laat ontruimen. Legt u open aan de verhuurder uit wat u wilt meenemen en waarom u vindt dat dat uw eigendom is. U heeft de nalatenschap verworpen, dus u mag geen persoonlijke of

“WIJ STELLEN ONS TERUGHOUDEND OP ALS BELLERS KLAGEN OVER ANDERE NOTARISSEN”

GESPREKSGEMIDDELDE ZES MINUTEN

De vragen aan de medewerkers van de Notaristelefoon (0900 – 3469393, € 0,80 per minuut) hebben voor het leeuwendeel betrekking op personen- en familierecht (80%). Daarvan heeft ruim 85% betrekking op schenken en erven. Bijna alle bellers zijn particulier. Een gesprek duurt gemiddeld ruim zes minuten. De Notaristelefoon werd in het eerste half jaar van 2016 5.304 keer gebeld.

waardevolle bezittingen van uw moeder meenemen.” Had deze beller beneficiair aanvaard in plaats van verworpen, dan had hij meer grip op de situatie gehouden, zegt Nobel. “Een akte van verwerping kost 123 euro en een akte van beneficiaire aanvaarding precies hetzelfde. Deze zoon had dan spullen uit de boedel kunnen overnemen en spullen zonder marktwaarde kunnen houden. Als notaris geef je praktische tips; niemand verwacht dat je oude *Suske en Wiske* te gelde probeert te maken. Mensen denken dat ze er vanaf zijn als ze verwerpen, maar dat is niet zo. De erfenis komt bij hun kinderen terecht. Zijn die kinderen minderjarig, dan is er toestemming van de kantonrechter nodig om namens de kinderen ook weer te verwerpen. Als je zelf beneficiair aanvaardt en afwikkelt ben je sneller van de ellende af.”

KLACHTEN

Zoals vaak hebben de meeste bellers vandaag vragen over nalatenschappen. Maar het gaat ook wel over andere zaken, zoals vragen of klachten over andere notarissen. De medewerkers van de Notaristelefoon stellen zich terughoudend op. De Bruijn: ‘Als een beller zegt dat hij een eenvoudig standaardtestament heeft laten maken en daar een rekening van 2000 euro voor kreeg, dan merk ik op dat het misschien toch iets meer dan een standaardtestament was. En vervolgens stel ik voor de notaris een specificatie te vragen. Ik probeer iemand in beginsel terug te krijgen bij de notaris, om de communicatie weer op gang te krijgen. De beller leg ik ook uit dat hij een klacht kan indienen wanneer de notaris en hij het niet eens worden.’

Om twee uur is het spreekuur van de Notaristelefoon ten einde. De telefoons verstommen. De Bruijn en Nobel hebben vandaag weer heel wat bellers op weg kunnen helpen. ■